

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Beslutning af Folkethinget om Nedsættelse af en Kommission i Henhold til Grundlovens § 46.

(Forslaget findes i Tidenden Sp. 1285.)

Formanden (Berg): Jeg skal minde om, at det er vedtaget, at denne Sag undergives to Behandlinger efter Reglerne for Lovforslags første og anden Behandling. Den ærede Forslagsstiller har Ordet.

Forslagsstilleren (Bajer): Hævdelsen af Danmarks Selvstændighed er et Formaal, som jeg tror, alle her kunne være enige om, hvor uetige de end maatte være om Maaden og Midlerne dertil. Det er derfor ogsaa dette Formaal, som jeg har stillet i Spidsen for det Spørgsmaal, som jeg kunde ønske nærmere gjort til Gjenstand for Underøgelse i en Kommission i Henhold til Grundlovens § 46. Spørgsmaalet lyder saaledes: „Hvilken Betydning for Hævdelsen af Danmarks Selvstændighed og for Ordningen af dets Forsvarsvæsen i det Hele taget vilde det have, om der sluttedes en vedvarende Voldgiftstraktat mellem de tre nordiske Riger, og disse neutraliseredes, eller i det Mindste indgik et væbnet Neutralitetsforbund.“ Grunden til, at jeg netop i dette Øieblik har ønsket at fremsætte dette Forslag er, at to meget store, vigtige Lovforslag nærme sig til Folkethinget fra Landstinget, nemlig om Kjøbenhavns Søbefæstning og Kjøbenhavns Landbefæstning. Jeg er af den Mening, at disse store Spørgsmaal om Befæstning og i det Hele Befæstningsplaner og Forsvarsplaner lade sig ikke formaalstjenlig løse, inden det Spørgsmaal, som jeg her tilføjer mig at forelægge, har fundet en tilfredsstillende Besvarelse i en eller anden Retning, og jeg kan ikke tro, at denne Besvarelse kan faas paa anden Maade end gennem en parlamentarisk Kommission. Jeg har i den Henseende indhøstet nogen Erfaring, idet jeg i Aarene 1884 og 85 holdt nogle og tyve Møder rundt omkring her i Landet for at omtale de andre Midler, de fredelige Midler, der kunne medvirke til Hævdelsen af Danmarks Selvstændighed foruden de rent militære Midler, og paa disse Møder var der nærmest for at modsig mig, tjenstgjørende Officerer, som vare udsendte fra Forsvarsforeningerne for at tale til Gunst for Kjøbenhavns Befæstning. De søgte at gøre gjældende, at ogsaa under den Forudsætning, jeg

talte om, vilde Kjøbenhavns Befæstning være nødvendig. Jeg blev mere og mere bestyrket i den Overbevisning, at der ikke længere vilde være mindste sund Fornuft i at holde paa Kjøbenhavns Befæstning under Forudsætning af, at vi kom i et saadant Forhold til de to andre nordiske Riger, som der her er udtalt Usædeligheden af, men forresten var Meningerne mellem de saakaldte Sagkyndige indbyrdes meget delte, og om de end alle holdt paa Kjøbenhavns Befæstning, var det dog af forskjellige Grunde. Der var Nogle, der mente, at sit vi et saadant Forsvarsforbund i Stand, neutraliseret eller ikke, vilde der dog være forskellige Meninger og forskellige Planer, men hvilke disse Meninger nærmere skulde være, det kunde man ikke komme til fuld Klarhed over. Jeg tror derfor, at den bedste Maade for at opnaa en saadan Klarhed vilde være ikke en almindelig Kommission, ikke en Regjeringskommission eller en Kommission, hvortil muligvis Regjeringen valgte nogle og Rigsdagen andre Medlemmer, altsaa en saadan blandet Kommission, men netop en parlamentarisk Kommission. Jeg fjender en Indvending, der strax er kommen frem derimod. Man har tvivlet om, at Folkethinget i sin Vidste havde tilstrækkelig Sagkyndighed til at befætte Pladserne i en saadan Kommission. Men jeg tror, at det er en Misforstaaelse, at en parlamentarisk Kommission overhovedet skulde rumme al mulig Sagkundskab. En parlamentarisk Kommission bør bestaa af Personer med almindelig sund Dømmekraft, thi Kommissionens Medlemmer skulde nærmest sidde som en Domstol, der skal kalde for sig de Sagkyndige, og det bliver da Sagkyndigheden ikke alene fra en enkelt Side, som det vilde blive ved en Regjeringskommission, men en parlamentarisk Kommission har i Følge Grundlovens § 46 Ret til at kalde for sig Sagkyndighed fra de forskellige Sider og det ikke alene blandt de offentlige Myndigheder, men ogsaa blandt private Personer. Hidtil have nærmest kun Hærens Officerers Sagkyndighed udtalt sig, men vi have ogsaa hørt til at høre Udtalelser fra andre Steder, at konfrontere de forskellige Bærere af Meninger med hinanden, fæste deres Udtalelser paa Papiret, idet jeg mener, at et Referat, helst et stenografisk Referat, strax bør optages, og paa det Grundlag udarbejder Kommissionen saa sit Forslag og forelægger hele sit Arbejde for Thinget, det vil sige for Offentligheden. Paa den Maade tror jeg, at vi ville komme i en bedre Gænge med Hensyn til vort Forsvarsvæsens Ordning. Jeg tror, at det vil være muligt at finde en anden Plan, som man lettere kunde